

PLAZAOLA LEITZARAN

BIDE BERDEA VÍA VERDE

EUSKADI
BASQUE COUNTRY
Reino de Navarra Nafarroa
Erresuma

SARRERA INTRODUCCIÓN

1904an tren txiki bat Plazaola eta Biziokoko meategietako burdina Andoaineraren garraiatzen hasi zen. Hamar urte geroago, ibilbidea luzatu zen, Donostia eta Irurita lotuz. Plazaolako trena, Leitzaran baliarratik igorretzen zen eta 67 tunel, 40 zubi eta 15 geltoki zeharkatzen zituen 85km-ko ibilbidean. Hala izan zen 1953an desagertu zen arte. Gaur egun, lokomotorren ordez, ibiltariak eta zirkuituristak dira Plazaola Bide Berdearen zeharkatzen dutenak. Oloki, Ameauna, Plazaola, Leitzar eta Lekunberriko geltokiak, bestek beste. Bide Berdearen egungo ibilbidea, 64 km, Andoainik haratago luzatu daiteke, Urnietaera noranzkoan Donostiaraino, edo beste aldetik Sarasketa irriteraino.

En 1904 un pequeño tren comenzó a transportar el hierro de las minas de Plazaola y Biziokoa hacia Andoain. Diez años después había ampliado su recorrido para enlazar Donostia-San Sebastián con Pamplona-Iruña. El Plazaola, que cruzaba el Valle Leitzaran, atravesaba 67 túneles, 40 puentes y 15 estaciones en un recorrido de 85 km. Así fue hasta que desapareció en 1953. Hoy, en vez de locomotoras, son senderistas y cicloturistas los y las que recorren esta vía (Vía del Plazaola) por las antiguas estaciones de Oloki, Ameauna Plazaola, Leitzar y Lekunberri entre otras. El recorrido actual de la Vía Verde, 64 km, puede prolongarse más allá de Andoain, dirección Urnieta hasta Donostia/San Sebastián o, por el otro extremo, desde Sarasa hasta Pamplona-Iruña.

VÍAS VERDES

Tunel ugari ditu ibilbideak (30 inguru). Linterna eta txirria eramatea recomendable. Balmendatuko ibilgailu horieta batekin topo egiten badugu. Al lo largo del recorrido hay multitud de túneles (cerca de 30). Se recomienda llevar linterna y timbre. Por la vía verde pueden circular vehículos autorizados, hay que tener precaución por si nos encontramos con uno de ellos.

IBILBIDEA / SARBIDEAK RECORRIDO / ACCESOS

Zure lehentasunaren arabera, zure planetara hobeto egokitzeten den irteeko eta iristeko puntu aukeratu dezakezu. Andoain, Leiza, Lekunberri, Latasa, Irurtzun edo Sarasa dira Plazaolaren bide berdeak eskaintzen dituen aukerak. Bide berdea luztatzeko aukera ere izango duzu, eta iruñea eta Donostia konexioa ahalik ditzuzu, bizkleta-erreiak, bideak eta errepidea uztartu.

Dependiendo de tus preferencias puedes elegir el punto de salida y llegada que más se adapte a tus planes. Andoain, Leiza, Lekunberri, Latasa, Irurtzun o Sarasa son algunas de las opciones que ofrece la Vía Verde del Plazaola. Incluso puedes llegar a alargar la vía verde y conectar Pamplona-Iruña con Donostia/San Sebastián combinando tramos de bici carretera, caminos y carretera.

BIDE BERDERAKO SARBIDEAK | ACCESOS A LA VÍA VERDE

- ① SARASA • P 42.875367, -1.744868
Aparkaleku / Parking
- ② IRURTZUN • P 42.920124, -1.824978
Aparkaleku / Parking
- ③ LATASA • P 42.955962, -1.823964
Aparkaleku / Parking
- ④ LEKUNBERRI • P 43.001996, -1.890134
Geltokia / Estación
- ⑤ LEITZA • P 43.087317, -1.918226
Geltokia / Estación
- ⑥ ANDOAIN
Urriagain etxea • P 43.219278, -2.019371
Otieta Parkea • P 43.202486, -2.010756

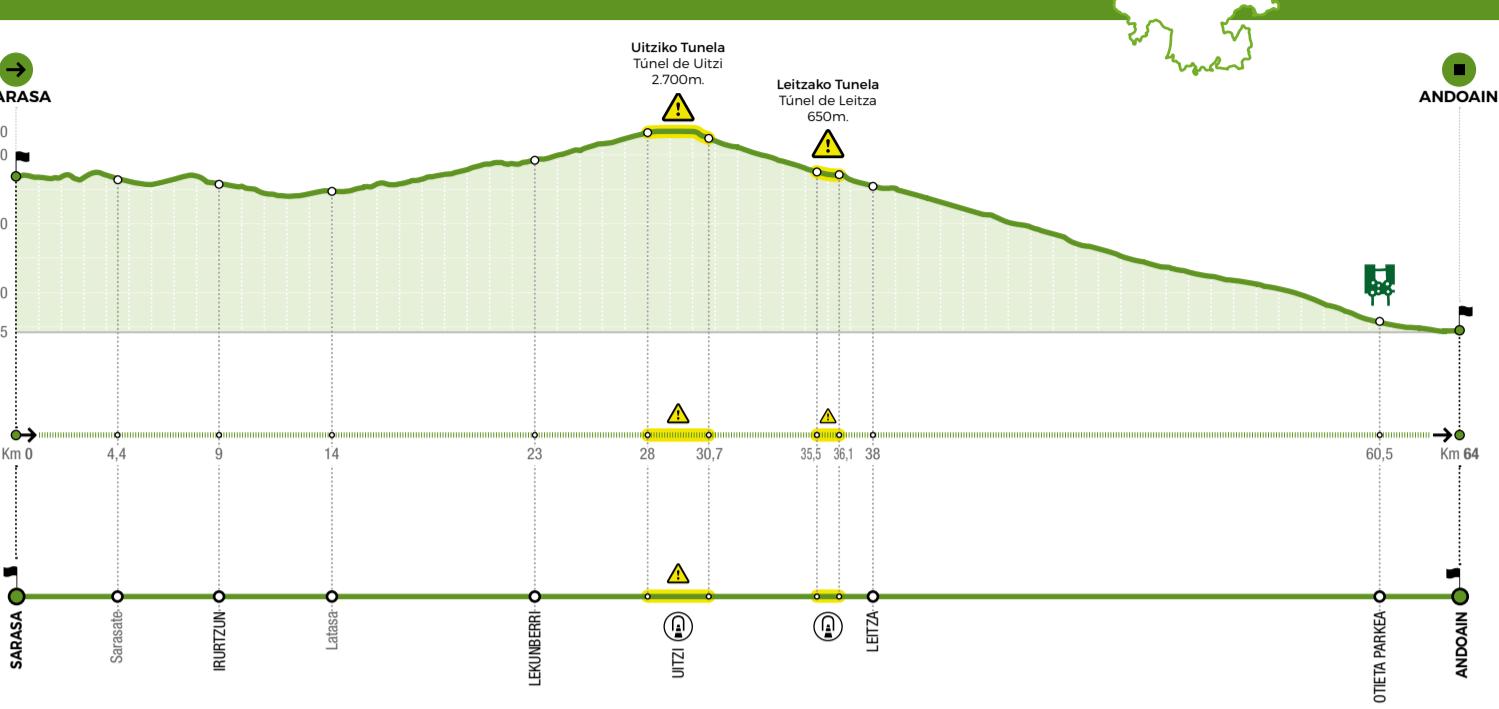
geo euskadi

Iturria/Fuente:
Eusko Jaurlaritza / Gobierno Vasco.
geoEuskadi

IBILBIDEAREN INFORMAZIOA INFORMACIÓN DE RUTA

Ibilbidea | Trayecto: Lineal | Lineal
Zaitasuna | Dificultad: Ertaína | Media
Lurzorua | Firme: Lur trinkotua/asfaltoa | Tierra compactada/asfalto
Denbora | Tiempo: 04-5 ordu | horas
Desnibela | Desnivel: +680 m.
Hasiera | Inicio: Sarasa / Andoain

TRENAREN HISTORIA. KULTURA-ONDAREA HISTORIA DEL FERROCARRIL. PATRIMONIO CULTURAL

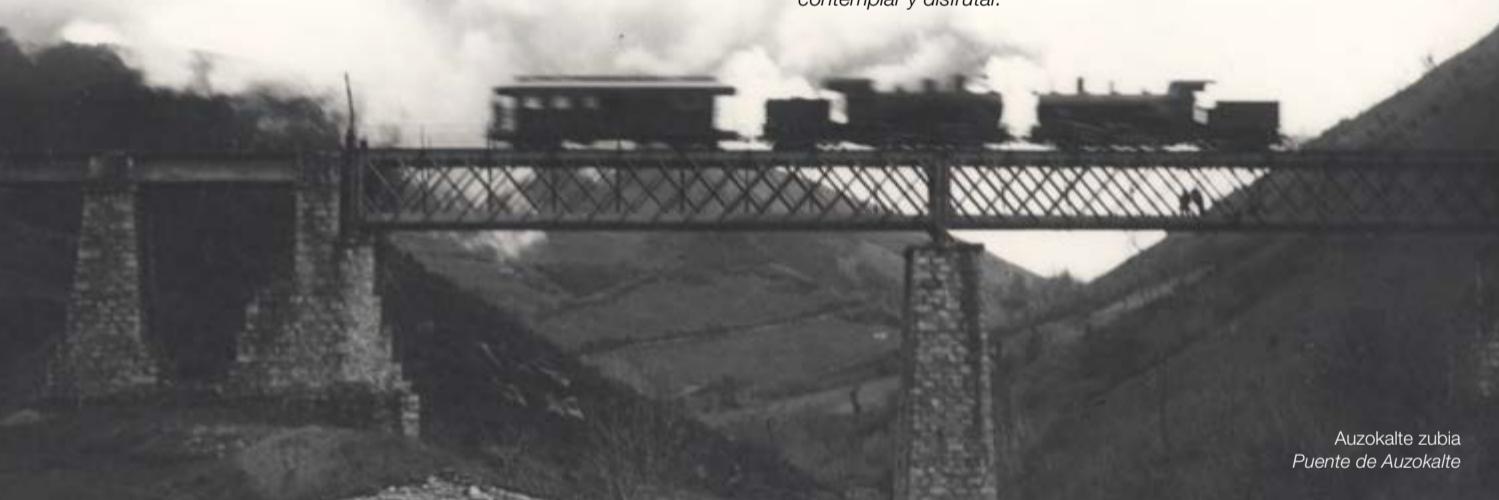
Bide estuko trenbide hau hasieran Andoaingo (Gipuzkoa) Compañía del Norte empresaren gettxoko Plazaolako meatzeekin (Biziokoko hobia) lotzen zuen meatze-trenaren luzapen gisa egin zuten. 1953ra arte ibili zen, urte horretan utzi batzuen zerbitzua emateari.

Zaila izan zen trenbideak egitea, Iruñea eta Donostia artean dagoen kota-alde nabarmena gainditu behar baitzuen linea. Obra ugarien artean, Urtziko tunelarenabeanetzen da, 2.700 metroko luzerarekin guztira.

1914ko urtarrilaren 19an amaitu ziren lanak eta eguneko hiru zirkularioko bidaiai-zerbitzua ezarri zen ordutik aurrera, horizonte bakoitzean, Iruñea eta Donostia artean, eta zerbitzua indartu egiten zen eskariak hori eskatzen bazuen, hala nola San Fermín jai ezagunetan.

Geltoki eta geraleku zaharrek, tunelak eta zubiek osatzen dute trenbide honen iragan hurbilaz hitz egiten digun kultura- eta industria-ondarea, eta bide berde bihurtu delako ikusi eta gozatu dezakegu gaur egun.

Antiguas estaciones, apeaderos, túneles y puentes conforman un patrimonio cultural e industrial que hablan del pasado reciente de esta línea ferrea, que gracias a la transformación en vía verde hoy podemos contemplar y disfrutar.

IKURRAK | SIMBOLOGÍA

BIDE BERDEA | VÍA VERDE

LOTURA | ENLACE

Kontuz/Zaitasuna | Precaución/Dificultad

Informazioa | Jatetxea/Taberna
Ostaztak | Alojamientos

Autokarabean eremuak | Áreas de espaciamiento
Punto de reparación | Bicikletak alokatzeak
Ibilbideak bizkitezat | Rutas en bici

Konponketa-puntua | Bicikletak alokatzeak
Ibilbideak bizkitezat | Bicicleta eléctrica alokatzeak
Geltokia | Estación

Dubtak | Duchas
Eralkin erlijioso | Edificio religioso

Iturria | Fuente
Interes monumental | Interés monumental

Ibilbideak astoekin | Rutas en burro
Hipika/Zaldizko bideak | Hipica/Rutas a caballo

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO
TURISMO, MEDIARTE Y CULTURA
DEPARTAMENTO DE TURISMO, COMERCIO Y CONSUMO

Gobierno de Navarra Nafarroako Gobernua

gipuzkoako
bidegorriak

Gipuzkoako Foru Aldundia
Artekoiztegia
Diputación Foral de Gipuzkoa
Consorcio Turístico

BETERRI BURUNTA

PARTZERIAZKO PLAZAOLA
CONSORCIO TURÍSTICO

TOLOSALDEA* turismo.euskadi.eus/eu/
turismo.euskadi.eus/es/
www.visitnavarra.es

NAHITAEZ BISITATU BEHAR DUZU...

NO DEJES DE VISITAR...

Plazaolako txokoak Rincones del Plazaola

Txoko eder eta ikusgarriak, bide berdiket hurbil (bidean bertan daude edo bertatik abiatzen dira), Plazaolako bisita aberasten dutenak: Iruntzun Sairen balkoa, Arakilgo Aixita/ arrantzaileen bidea, Imotz-Latasako Nordik Walking Zentroa, Mugiro-Larraungo Hiruzubideko xenda eta ikker ur-jauzia, Hirimuga BTT parkea eta Malkorra begiratokia Lekunberri eta Kornietako xenda Leitzan. Gozatu!

Hermosos y espectaculares rincones, cercanos a la vía verde (están en la misma vía o parten de la misma) que enriquecen la visita por el Plazaola: Balcón de los buitres en Irurtzun, Senda de los pescadores / Aixita en Arakil, Centro Nordic Walking de Imotz-Latas, senda Hiruzibide y cascada de ikker en Mugiro-Larraun, Mirador de Malkorra y Centro BTT Hirimuga en Lekunberri y el sendero de Kornieta en Leitzan. ¡Disfrútalo!

5

5

TOPIC. Tolosako Nazioarteko Txotxongilo Zentroa TOPIC. Centro Internacional del Títere de Tolosa

Leitzaran bailarako Interpretazio eta Natura-turismo aktiboko zentroa. Gune honek, Andoaingo Otxeta parkea kokatua, jarduer ugari eskaizten ditu bailaren inguruneaz eta Plazaola-Leitzaran bide berdeaz gozatzeko (bisita gidatua, bizikletak alokatzea, ferrata bidea...).

Centro de Interpretación y turismo activo de naturaleza del Valle Leitzaran. Este espacio, ubicado en el parque de Otxeta de Andoain, ofrece numerosas actividades para disfrutar del entorno del Valle y la vía verde del Plazaola-Leitzaran (visitas guiadas, alquiler bicicletas, vía ferrata...).

NAHITAEZ PROBATU BEHAR DITUZU...

NO DEJES DE PROBAR...

Sagardoa Sidra

Tradizio errortua da sagardotejigatara sagardoa zuzenean kupeletik dastatzera bertaraztea, betiere menu tipikoaren batera: bakailao-tortilla, bakailao fríjula piper berdekin, txuleta txingarretan erreta, eta gazta irasigararekin eta itxarkreuen.

Ezinbesteko Astigarragatik, Hernanitik, Usurbilidik, Aldatzetik, Lekunberrikit edo Oderitzetik hurbil bazade.

Es toda una tradición acudir a las sidrerías para probar la sidra directamente de la barra, acompañada del típico menú: tortilla de bacalao, bacalao frito con pimientos verdes, chuleta a la brasa y queso con membrillo y nueces.

Una cita ineludible si están cerca de Astigarraga, Hernani, Usurbil, Aldatz, Lekunberri u Oderitz.

Idiazabal Gazta Queso Idiazabal

Euskal gazta tipikoa da, ardi latxaren esne gordinarekin egindakoa, gure arbasoen arantzaztan ulertzeko zuten modu berarenak. Gazta bat baino gehiago egiten da, Idiazabal Jatorri Deltira, Artzai Gazta eta produzio Ekoologiko pean.

Gidatutako bisitak egin daitezke instalazioetara bertan pauso pauso gaztaren elaborazioak duen prozesu osa ikusteko, artaldea elizatearekin hasi, ardiak jeztetarekin jarraituz eta gaztandegian gazta egitearekin bukatuz.

Es el queso típico vasco, hecho con leche cruda de oveja latxa y con la misma manera de entender el pastoreo de nuestros ancestros. Se producen varios quesos bajo la Denominación de Origen Idiazabal, Artzai Gazta/Queso de Pastor y bajo la producción Ecológica.

Se pueden hacer visitas guiadas a las instalaciones donde ver paso a paso todo el proceso que conlleva la elaboración del queso, desde la alimentación del rebaño, pasando por el ordeño de las ovejas, hasta la elaboración del queso en la quesería.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156